

تاریخ عثمانی انجمنی

مجموعہ سی

ایک آیدہ بر نشر اولنور. تاریخ عثمانی بہ عائد مقالاتہ صحیفہ لومرا آیقدر. درج
ابدلیان مقالات صاحبہ اعادہ اولنہ بیلور .

علمدار مصطفیٰ پاشا (مابعد)	افضل الدین . . . . .
احمد مدحت افندی	عبدالرحمن شرف . . . . .
مورہلی علی افندی نیک پارس سفارتی	احمد رفیق . . . . .
« بحرین » دہ بروقعہ	صفوت . . . . .
منتشا اوغللرندن احمد غازی بکک خیراتی کتابہ لری	احمد توحید . . . . .
خبرہ جی باشی احمد پاشا (بوئوال)	عارف . . . . .
متنوعہ : دونہ غراسیا مندهس	صفوت . . . . .
مترقہ : قانوننامہ آل عثمان (ایکنجیسی)	عارف . . . . .

فہائی و غروش

مرجعی — باب عالی تاریخ عثمانی انجمنی
(ابوہ قیدی ایچون انجمنہ مراجعت اولنور)

استابول

ایچکار حسینا و شکرانی

طبع حلقہ عثمانی شری

خبرہ جی ہاشی احمد پاشا [بونوال]

عثمانیلرچہ و خبرہ جی ہاشی احمد پاشا ، نامیلہ معروف اولان « بونوال » ک عثمانلی طوہنجیلرینک تنسیق ، اوروپا دولتارینک عثمانیلر حقتدہ کی فکرونیترلی مین پادشاہ عصرہ تقدیم ایتدیکی لایمجلری ایلہ دولت عثمانیہ خیلی خدماتدہ بولندینی بعض تاریخلردہ مذکوردر .

اوراق و وثائق عتیقہ آرااندہ اخیراً مومی الہک کوملجنہدہ اقامتہ مأمور ایکن سلطان محمود خان اولہ تقدیم وارسال ایلدیکی ایکی قطعہ استدعا ایلہ بونلر اوزرینہ دولتجہ ایفا اولنان معاملہ رسمیه نتیجہسنی مین محل مذکور قاضینہ و مقاطعہسی ویوہدہسنہ یازیلان فرمان هایون صورتی بربرینہ مربوطاً ظہور ایتشدرد . مذکور استدعالتل حرفیاً یکدیگرینک عینیدر . برینی دیوانی و دیگری نسخ خطریلہ یازلشدرد . ایفا ایدیلان معاملاتق مین درکنارلر برنجیسی اوزریتہ تحریر ایدلشدرد . مذکور استدعالتل زبری امضا ایدلش و ظہری دخی عثمانیلرک اعاطمنہ خاص اولدینی و جہلہ تمہیر اولنمشدر . مہری دخی و عطاء دین اسلامدر .

متعال . اولونمت سکا احمد بونوال ۱۱۴۳ ، کلمات و تاریختی حاویدر .

بروجہ زیردرج اولنان مذکور استدعا مطالعہسندن معلوم اولہجی اوزرہ کندینک اوتاریخہقدر اولان ترجمہ حالتی محتویدر ، بالذات لساندن قلمہ آندیقندن قیمتلیدر :

دولتو مرحمتو سلطام حضرتلرینک خاکبای سعادتلرینہ عرضحال
فقیرانہ سزدرکہ

بوقوللری فی الاصل فرانجہ قراللری اقربالرندن اولوب سن صباوتدن
پوآنہ کلنجہ فنون حریبہ تحصیلنہ صرف اوقات ایدوب برمدت فرانجہ دوغمانسندہ
خدمت ایلہ دریاجنکلی علمی تحصیل بعدہ قرہ عسکرینہ سرعکر اولوب یکرلی

ایکی عدد قلاع فلك استوار سیمز ایله فتح و تسخیر و اون بردفہ میدان جنکنده دشمنه غالب و بکرمی ایکی سنه نجه چاسارینه خدمت ایدوب چاسارک امور جنکنده مستشار اندرونندن اولدوغمدن غیرى عموماً پیاده عسکرنده دفعاتیله باش جنرال و واردین جنکنده صاغ قول و بلفرادده سول قول و طمشوارده ینه پیاده کان سرعسکری و قلعه فتحنگ مدبری اولوب بوندن ماعدا تماماً نجه عسکرنده اوچ دفعه بروجہ استقلال سپسالار اولوب بوگونه خدمات مبرورہ بی وجوده کتوروب دشمنه بروقت مغلوب اولماق ایله نجه چاسارینک بو حقیق حقدہ اولان میل و محبت و التفاتی بوتقریب ایله غالب و چاساره تقریبز زیادہ اولدیفن حالاباش وکیل اولان اوکنبوس مشاهده ایتمکله باعث حقد و حسد اولوب بو حقیق ہضم ایده - مدیکندن کونا کون حیلہ و تزویراتہ تشبث ایله اخر الامر خدمت چاساریندن طرد و مال و اشیای بی بالجلہ مصادره و اوچ سنہ حبس ایندر دکن صکرہ دائرہ دولتندن دور و دیله دیکم محله کتیکہ اذن و سیلمز تخلیہ اولنوب بو حال ایله وقت و زمانیلہ نجه لودن اخذنارہ وسیلہ اولور امیدیلہ طرف دولت علیہ عطف لجام عزیمت ایدوب واقعا امور جنکنده اطلاع کلی و دشمنه غلبه فتنده کرات عدیده ایله تجربہ من سبقت ایله یکندن ماعدا بناء قلاع و تطہیر لیمان و اخراج معادن و اعمال طوب و خیرہ و تدبیر طاہور خصوصندہ مهارت کلیہ من اولدوغمدن غیرى دول سائرہ بین العساکر ابدی فترت ظهور ایتموب بواصر خطیر نہ طریق ایله سد و بند اولدوغی اموره واقف اولوب و حالا نجه چاسارینک مالک و متصرف اولدوغی مالکک صحیح الوقوع رسوم و اشکالی خریطہ لری دخی الآن سمیت فقیرانہ مزده موجود اولوب و چاسارک ایراد و مصرفی و عسکری احوالی و غلبہ یه باعث اسراری و بالجلہ حیلہ و خدعہ حریبہ سنہ دائر سرائر امورینہ و قوف تامہ من اولقلہ انشاء اللہ تعالی لطف الہی ایله برخیرلو وقتندہ دولت علیہ نك بومقوله خدمات جلیلہ سیلہ شرفیاب اولق امیدندہ اولدیفنزدن و هنوز احوال فقیرانہ من ارکان دولت علیہ نك معلوملری اولدیفنندن بورتبہ تصدیقہ جسات اولمشدر و الا تطویل کلام ایله لفافلمزہ حمل بیورلیہ لکن ہم دولتو سعادتلو مزحتلو سلطام حضرتلری بوندن اقدم استانہ علیہ یه رومال اولما من ایچون بوسنہ دفترداری طرفندن خرج رامنز اولق اوزرہ بافرمان عالی بیک بشیوز غروش احسان بیورلشیدی لکن اول ائشادہ وقمہ ظہوری تقریبی ایله دفتردار صرقوم مبلغ مذکورری و برمیوب بوقوللری دخی عزیمت اوزرہ بولندیمن ناجر برصاحبی یهودیدن هرکیہ سی سنوی ایکی یوز سکان غروش و رجیلہ بیک بشیوز غروش استدانہ اولمشیدی بوسورندہ استانہ سعادتہ کلک اوزرہ ادرنہ بہ دکن کلش ایکن طرف دولتدن چاوش قوللری تعیین و بافرمان عالی کو صرحندہ

اسکان اولندینمز معلوم دولتری بیوردقده مراسم علیه لرندن نیاز اولنورکه چونکه بو ایامده بعض غوائل دولت علیه تقریبی ایله اولیای نم حضراتک باپوسلریله شرفیاب اولهمدیق باری یهودی مغوره اولان اوچ کیسه مراسمجه لو دینگری طرف میریدن عنایت واحسان بیوریلوب فیما بعد فرجه ظهورینه دکن زیر جناح دولت علیه ده صرفه البال وتقاضای دایندن تخلیص کریبان ایله مقضی الامال بیورملری باینده امر وفرمان دولتلو سعادتلو مرحمتلو سلطاتم حضرتلری تکدر

بنده

احمد

بونوال

* *

کوملجنه قاضینه وکوملجنه مقاطعه سی وپوده سنه حکم که

مقدما نمجه جزالرنندن ایکن توفیق ربانی برله بوندن اقدام شرف اسلام ایله مشرف اولوب جالا کوملجنه ده مکث واقامت فرمائ فرمان اولان احمد بکه نفقه بهاسی ایچون کوملجنه مقاطعه سی اموالندن یومیه بیکر صاغ ایچه تعیین اولندینی خزینة عامرم دفترلرنده مقید اولوب لکن مبلغ مزبور مصرفه قدر کفایه دن مادون اولق حبیله کندوی ضرورت مس ایتمکله رفاه انتعاشیچون نفقه بهاسنه بر مقدار ایچه دخی ضم واضافه اولتق رجاسنه بودفه مکتوبیله در دولتمدارمه اعلام حال اتمکله فی نفس الامر کلیت صاحی ایکن ماملکنی فدا ومقارنت توفیق الهیه ایله ظلمت کفری ترک ایدوب اسلامی قبول وطرف دولت علیه ابدی- الاستمرارمه النجا ایلدیکنه بناء امر معاشده ضرورت ومضایقه چکدرلسی مناسب اولمانفله حقنده مزید عنایت پادشاهانهم ارزانی قیلنوب الیوم معین اولان بیکر صاع ایچه نفقه بهانه سنه اشوب بیک یوز قرق درت سنه سی جمادی الاولیسی غره سندن یومیه اوچر یوز ایچه دخی ضم و فیما بعد اول طرفده مکث اوزره اولدایچه کل یوم بیک اوچر یوز ایچه ویرلک فرمائ اولننن امدی سنکه مولانای مومی الیه سن اشوب امر شریف جلیل القدرم وصولنده تاریخ مرقومه دن تعیین اولنان یومیه بیک اوچر یوز ایچه نفقه بهاسن ماه بهاه مقاطعه مزبوره مالندن کندویه تسلیم ایتدرده سن وسنکه و بودة مرقوم سن میرمومی الیه فرمائ اولدینی اوزره سنه مزبوره جمادی الاولینک غره سندن یومیه تعیین اولنان بیک اوچر یوز ایچه نفقه بهاسن عهده والتزامکده اولان مقاطعه مرقومه مالندن تماماً ادا وتسلیم ومقبوضی اولدینتی مشعر ماه بهاه یدندن مهور تمک اخذ وحسابکه محسوب اولتق ایچون حفظ ایدوب مغایر امر عالیشان بیهوده عذر وعلت ایرادی ایله نفقه بهاسی

خصوصاً ضرورت و مضائقہ سنہ باعث اولقندن احتراز واجتناب اولتمتی بابتندہ فرمان عالیہ نام صادر اولشد ر ۲۷ ر سنہ ۱۱۰۴

«قلود۔ آلکساندر قونت دو بونوال» فرانسه نك «لموزین» خطہ سی زادگانندن قدیم و معروف برعائلیہ منسوب ایدی۔ میلادك ۱۶۷۵ [۱۰۸۶ھ]

سنہ سنہ طوغمشدر۔ هنوز بك كنج ایکن اقریاسندن و مشاہیر بحر یونندن «تورویل» ك سایہ سنہ نفر اوله رق فرانسه دولتی بحریہ سنہ داخل اولدی، ایکی سنہ سوکره آمرینه و ردیکی بر جواب ظریفندن طولای بحریہ ملازمکننه ترفیع ایدلدی۔ مع مافیہ «دیپ»، «هوغ»، «قادیس» محاربات بحریہ سنہ حسن خدمتی سبیلہ بین الاقرا ن ممتاز و سرفراز اولدی۔ میلادك ۱۶۹۸ [۱۱۱۰ھ] سنہ سنہ قوہ بریہ یه کچدی و ۱۷۰۱ [۱۱۱۳ھ] سنہ سنہ پیاده آایلرندن برینه قوماندان اولدی۔ «قائینات» و «واندوم» کی مشاہیر امرای عسکر یه مصیتندہ اوله رق ایتالیا محارباتندہ بولندی؛ عسکر لکک او جهتندہ دخی اهلیت و لیاقتی ابراز ایددی، ۱۷۰۴ [۱۱۱۶ھ] سنہ سنہ «ایوره» موقنك ضبطندہ بك زیادہ حسن خدمتی کورلمش و بونندن طولای دولتی تزدندہ اکتساب نفوذ و عظمت ایلش ایدی۔ بونوال خصوص مذکور جهتیلہ فرانسه قرالی اون دردنچی لوئی نك ناظری «شامیلار» ك خصوصتی جلب ایدی، مشهور مادام «متنون» ی تحقیر ایتدیکی بہانہ سیلہ بونوالی قرالک نظر و توجهندن دوشوردی؛ دوق دو واندومده بونوالک خدمتندن عزلتی و اورودون اخراجتی توصیه وانها ایدی و توصیه مذکورہ نك حکمی دخی درحال اجرا ایدلدی۔ بونك اوزرینہ بونوال صورت ظاہرہ ده تاهل ایتمك و باطناً اعاده نفوذ و اعتبار چاره سنی بولوق ایچون کمال جسارتلہ پارسه شتاب ایدی۔ لکن شاملارک بغض و عداوتی کنڈیسنك اعدامه محکومیتنی موجب اوله جق درجده ایلر و کورتوردیکی کوردکده پارسدن فرار ایدی [۱۷۰۶ م ۱۱۱۸ھ]۔ برمدت ایتالیا ده سیاحت ایتدکدن سوکره و نديك شهرینه کیتدی؛ اورادن دخی اوستریا دولتی خدمتہ کچدی۔

بونوال اوستریا دولتی باش و کیلی پرنس « اوژن » طرفندن اوردویه
 میرلوالقله قبول ایدلمش ایدی. آنک معینده اوله رق ملتی بولنان فرانسرله
 قارشی جرا اولنان « بروانس » ، « دوفینه » محاربه لرنده بولندی .
 میلادک ۱۷۰۸ [۱۱۲۰ هـ] سنه سنده برفرقه عسکریه قوماندانلقیله پایا
 حکومتی اوزرینه مأمور اولدی ، ۱۰۷۹ [۱۱۲۱ هـ] ده صاوواده ؛
 ۱۷۱۰ [۱۱۲۲ هـ] دن ۱۷۱۲ [۱۱۲۴ هـ] سنه سنه قدر دخی فلاندرده
 محاربه لر اجرا ایلدی ، محاربات مذکورده کوستردیکی حسن خدمتدن
 طولانی اوستریا ایمراطوری آلتنجی شارل طرفندن رتبه عسکریه سی
 فریقکه ترفیع و مشاور عالی نصب و تعیین اولندی . میلادک ۱۸۱۵ [۱۱۲۸ هـ]
 سنه سنده اوستریانک دولت عثمانیه ایله اجرا ایتدیکی « پترووارادین » حربنده
 بولندی ، محاربه نك اوستریالیلر طرفندن قزائلنه سبب اولدی . حتی
 اثنای حربده ایکی یوز نفر ایله یکچیزیلرک برمفرزه سی طرفندن احاطه
 اولمش ، وقوعبولان مصادمه شدیدده کنیدیسی مجروح و معیتدن اون
 نفر قالمش و معافیله مهاجرلی دفع و پریشان ایلش ایدی . عقیب حربده
 میدان محاربه ده اوردونک مظفریتی تحریر اتمسی اوزرینه ایمراطور
 طرفندن رتبه سی مشیرلکه ترفیع ایلدی . بونوال محاربه مذکورده دن
 صوکره پرنس اوژنک علیهنده بولمغه باشلادیقندن طولانی توجه و التفاتی
 غائب ، بنص و خصوصتی جلب ایتدی . نهایت پرنس حقنده اجرا ایتدیکی
 بر معامله تحقیریه السنه ناسده شدید آقیل و قالی بادی اولمغه آنک پک زیاده
 حدتی موجب اولدی . علیهنه تشبثات شدیدده بولندی . بونوال
 ماموریتلرندن محروم و بش سنه حبسه محکوم اولدی . براز صوکره تخلیه
 ایلدی ایسه بیکیدن اولکی مناسبتر لکلرینه دوام ایتدیکندن پرنس
 اوژنک تکرار غیظ و عداوتی جلب ایتدی . اوستریاده دوام اقامت
 کنیدیسی ایچون بادی فلاکت اولدیغنی کورکده و ندیکه فرار ایتدی
 و اورادین دخی ممالک عثمانیه ته التجا ایلدی .

عارف

مابعدی وار